

MAHATMA GANDHI UNIVERSITY
MCQ For
M.A. PROGRAMME IN SANSKRIT VEDANTA
COURSE XV/COURSE XVI- (Elective Group 1 A)
Technical Literature in Sanskrit – Ayurveda

Credit: 3 Course code SA870301 No: of Contact Hours: 90

Module I

1. अष्टाङ्गहृदयस्य कर्ता कः? (A.चरकः, B.शुश्रूतः, C.वाग्भटः, D. पतञ्जलि)
2. आयुषः वेदं स्मृत्वा प्रजापतिम् अजिग्रहत्। (A ब्रह्मा, B. सहस्राक्षः, C. अग्निवेशः D. पतञ्जलि)
3. सः आयुषः वेदं अत्रिपुत्रादिकान् मुनीन् अजिग्रहत्। सः कः? (A. ब्रह्मा, B. सहस्राक्षः, C. प्रजापतिः, D. अग्निवेशः)
4. ते तु पृथक् तन्त्राणि तेनिरे । ते के? (A. अग्निवेशादिकान्, B. अत्रिपुत्रादिकान्, C. चरकादिकान्, D. अगस्त्यादिकान्)
5. आयुर्वेदस्य अष्टौ अङ्गानि कानि? (A. यमनियमासनादयः, B. सम्यग्ज्ञानविश्वासकर्मादयः, C. प्राणादयः D. कायबालग्रहादयः)
6. ते व्यापिनोऽपि हृन्नाभ्योरधोमध्योर्ध्वसंश्रयाः। ते के? (A. त्रिदोषाः, B. षड्रसाः, C. सप्तधातवः D. पञ्चभूताः)
7. तैः क्रमात् अग्निः विषमः तीक्ष्णः मन्दः च भवेत् । तैः कैः? (A. त्रिदोषैः, B. गुणैः, C. रसैः D. रूपैः)
8. सस्नेहतीक्ष्णोष्णं लघु विस्रं सरं द्रवं च भवति। (A. वायुः, B. पित्तं, C. कफं D. श्लेष्मः)
9. त्रिदोषेषु _____ रूक्षः लघुः शीतः खरः सुक्ष्मः चलः च भवति। (A. अनलः, B. अनिलः, C. श्लेष्मा D. द्रवः)
10. स्निग्धः शीतः गुरुः मन्दः श्लक्ष्णः मृत्सनः स्थिरः च भवति । (A. वातः, B. पित्तं, C. श्लेष्मः D. कफः)
11. ते च द्रव्यम् आश्रिताः यथापूर्वं बलावहाः भवन्ति । ते के? (A. षड्रसाः, B. त्रयः गुणाः, C. विंशतिः गुणाः D. त्रिदोषाः)
12. शमनं, कोपनं स्वस्थहितम् इति _____ त्रिधा भवति। (A. रोगः, B. द्रव्यं, C. विपाकः D. पञ्चभूताः)
13. द्रव्ये उष्ण-शीतगुणोत्कर्षात् वीर्यं _____ स्मृतम् । (A. द्विधा, B. त्रिधा, C. चतुर्धा D. पञ्चधा)
14. द्रव्यस्य स्वाद्वम्लकटुकात्मकः त्रिधा _____ भवति। (A. विपाकः, B. वीर्यः, C. रसाः D. प्रभावाः)
15. दोषसाम्यम् _____ । (A. रोगः, B. प्रभावाः, C. विपाकः D. अरोगता)
16. धीधैर्यात्मादिविज्ञानं परं _____ भवति । (A. शरीरदोषौषधं, B. मनोदोषौषधं, C. बहुगुणौषधं D. गुणदोषौषधम्)
17. दक्षः तीर्थशास्त्रार्थः दृष्टकर्मा शुचिः च भवेत् । कः भवेत्? (A. भिषक्, B. रोगी, C. उपस्थाता D. औषधः)
18. दोषवैषम्यम् तु _____ । (A. रोगः, B. अरोगता, C. विपाकः D. प्रभावाः)
19. निजागन्तुविभागेन _____ द्विधा स्मृताः । (A. द्रव्यं, B. रोगः, C. गुणाः D. कफः)

20.ससूक्ष्मविशदाः सविपर्ययाः _____ गुणाः भवन्ति । (A. एकोन विंशतिः, B. त्रयः, C. चतुर्विंशतिः D. विंशति)

Module II

21. सः जराश्रमवातहा भवति ? सः कः? (A. दन्दधावनम्, B. अभ्यङ्गः, C. स्नानम् D. विरेचकः)
22. कस्मात् विभक्तघनगात्रत्वं उपजायते ? (A. व्यायामात्, B. स्नानात्, C. अभ्यङ्गात् D. आचमनात्)
23. वातपित्तामयी बालो वृद्धोऽ जीर्णी च तं त्यजेत् । तम् कम्? (A. व्यायामम्, B. स्नानम्, C. दन्दधावनम् D. कफः)
24. शीतकाले वसन्ते च बलिभिः स्निग्धभोजिभिः तु _____ व्यायामः निषेव्यः । (A. स्वशक्त्या, B. अर्धशक्त्या, C. अल्पशक्त्या D. परशक्त्या)
25. तं कृत्वाऽनुसुखं समन्ततः देहं च मर्दयेत् । कं कृत्वा ? (A. अभ्यङ्गम्, B. उद्वर्तनम्, C. व्यायामम् D. सुप्तिः)
26. _____ कफहरं मेदसः प्रविलायनम् अङ्गानां स्थिरीकरणं परं त्वक् प्रसादकरञ्च भवति । (A. व्यायामं, B. उद्वर्तनं, C. अभ्यङ्गं D. विरेचकः)
27. _____ दीपनं वृष्यमायुष्यम् ऊर्जाबलप्रदं कण्डूमलश्रमस्वेदतन्द्रातृडदाह पापमजित् भवति । (A. विरेचनम्, B. अभ्यङ्गः, C. उद्वर्तनं D. स्नानं)
28. _____ अधःकायस्य परिषेकः बलावहः भवति । (A. उष्णाम्बुना, B. शीतम्बुना, C. शीतोष्णाम्बुना D. समशीतोष्णाम्बुना)
29. उष्णाम्बुना उत्तमाङ्गस्य _____ भवति । (A. बलहृत्, B. बलावहः, C. वीर्यहृत् D. प्रभावाः)
30. बलान् _____ न ईरयेत् । (A. दुःखान्, B. वेगान्, C. दोषान्, D. गुणान्)
31. _____ अर्दितनेत्रास्यकर्णरोगातिसारिषु च गर्हितम् । (A. स्नानम्, B. व्यायामम्, C. उद्वर्तनम् D. विरेचनम्)
32. _____ पापं कर्म कायवाङ् मानसैः त्यजेत् । (A. त्रिधा, B. पञ्चधा, C. दशधा D. द्विधा)
33. _____ न पीडयेत्, न च एतानि अति लालयेत् । (A. मलानि, B. सुखानि, C. सुताः, D. इन्द्रियाणि)
34. स्वस्थः _____ नदीं न तरेत् । (A. बाहुभ्यां, B. पादाभ्यां, C. नावाभ्यां D. उदराभ्याम्)
35. नरः _____ न विकुष्णीयात् । (A. नासिकां, B. चक्षुं, C. रसनां D. त्वचे)
36. ऊर्ध्वजानुः _____ न तिष्ठेत् । (A. चिरं, B. अचिरं, C. ऐश्वर्यं D. क्षिप्रम्)
37. _____ द्रुमं न सेवेत् । (A. नक्तं, B. मध्याह्नं, C. सायं D. प्राते)
38. सर्वदा _____ न ईक्षेत् । (A. आदित्यं, B. मारुतं, C. जलं D. वरुणम्)
39. _____ अभ्यवहारस्त्रीस्वप्नाध्ययनचिन्तनं त्यजेत् । (A. सन्ध्यासु, B. दिवा, C. नक्तं D. क्षिप्रम्)
40. _____ स्वार्थबुद्धिः पर्याप्तमिति सद्गुरतम् । (A. परार्थेषु, B. स्वार्थेषु, C. दुःखेषु D. सुखेषु)

Module III

41. आसीदङ्गराजः - अङ्गराजः कः? (A.पालकाप्यः, B.रोमपादः, C.सामगायनः D. लोमपादः)
42. मातङ्गलीलायाः कर्ता कः? (A.नीलकण्ठः, B.पालकाप्यः, C.दीर्घतपः D. व्यामोहः)
43. तापसःनागान् शशाप । तापसः कः? (A. अगस्त्यः, B.पालकाप्यः, C.दीर्घतपः D. सामगायनः)
44. ते कामचाररहिता बभूवुः - ते के? (A.नागाः, B.देवाः, C.ऋषयः D. मनुष्याः)
45. सामगायनसुतः कः? (A.पालकाप्यः, B.रोमपादः, C.दीर्घतपः D. लोमपादः)
46. _____ द्विपेन्द्राः कृतयुगसमये जाता । (A.भद्र, B.मृग, C.मन्द D. मनुष्याः)
47. त्रेतायां _____ जात्याः गजपतयः जाता । (A.मन्द, B.भद्र, C.सङ्कीर्ण D.)
48. पित्तप्रधानः नागः कः? (A.मृगः, B.मन्द, C.भद्र D. क्लेशाः)
49. _____ जात्या मातङ्गाः कलौ युगे बहुला । (A.सङ्कीर्ण, B. मृग, C.भद्र D. क्लेशाः)
50. नागाः सर्वत्र गत्या, _____ इति विजयात् । (A. गजः, B.नागाः, C.वारणः D. अश्वः)
51. सर्वेषां मदकृत् _____ समयः । (A. ग्रीष्मः, B.हेमन्त, C.वर्ष D. वसन्त)
52. जयकरा _____ द्विपा भूभुजाम् । (A.गन्ध, B.भद्रा, C.मन्द D. यवनः)
53. _____ भद्रजातस्य परमायुरिहोच्यते । (A.एकादशी, B.द्वादशी, C.त्रयोदशी D. चतुर्दशी),
54. _____ मृगजातस्य परमायुः रिहोच्यते । (A. चतुर्थी, B.पञ्चमी, C.सप्तमी D. षष्टि)
55. मन्दजातस्य गजस्य _____ परमायुः उच्यते । (A. दशमी, B.नवमी, C.अष्टमी D. सप्तमी)
56. नयनप्रमोदकृदयं वर्षद्वये _____ । (A.बालः, B.उपसर्पः, C.पूरुचुकः D. मनुष्याः)
57. दृढतररदपङ्क्तिः च _____ तृतीये । (A. बर्बरः, B.कलभः, C.उपसर्पः D. अश्वः)
58. प्रहरणमृदुकोसावष्टमे _____ आख्यः । (A.मर्जनाख्यः, B.बालाख्यः, C.बर्बराख्यः D. श्वेताख्यः)
59. पिञ्चुषा _____ स्यात् । (A.पेचकः, B.कर्णपाली, C.चिक्का D. रेचकः)
60. गलादधः उरस्यन्तं _____ विद्यात् । (A.मणिं, B.सन्दानं, C.पेचकः D. रेचकः)

Module IV

61. ताम्रं चूर्णयित्वा तु _____ सह चारयेत् । (A.रसेन, B.कांस्येन, C.केशभस्मेन D. ताम्रेण)
62. पलाश पुष्पस्वरसे त्रिरात्रन्तु पुनः पुनः । काञ्चिकेन सुखोष्ण प्रक्षाल्य _____ ॥ (A.गतकालिकम्, B.सुवर्णवर्णाशः, C.रजतांशः D. ताम्रांशेन)
63. पतितं ताम्रमुद्धृत्य _____ सटकणम् । उज्जीवयेद् गुलेनैव मधुच्छिष्टेन चान्धया । (A. सुवर्णेन, B.ताम्रेण, C.रजतेन D. पारदेन)
64. त्रिफला दधि गुलं चैव द्वौ द्वौ प्रदापयेत् । _____ प्रस्थे हयमूत्रे तु पाचयेत् पादशोषितम् । (A.पञ्च, B.षट्, C.सप्त D. अष्ट)
65. हेमाभ्रं दरदं कान्तं रक्तसैन्धवसूतकम् । _____ समूलायाः स्वरसेन तु चारयेत् । (A.विष्णुपर्ण्या, B.पलाशपुष्पेन, C.पद्मपत्ररसेन D. सुवर्णेन)
66. _____ यथालाभं कल्कं कृत्वा सुलेपितम् । तत्ताम्रं पुटपाकेन पाचयेदेकविंशति । (A.विष्टावर्ग, B.गुञ्जा, C.विदारी D. चमत)
67. ततो द्रवीकृतं धान्तं _____ तु निषेचयेत् । (A.सुरायां, B.पद्मपत्ररसायां, C.पलाशपुष्पस्वरसायां D. मक्षिकायाम्)
68. त्रिहेमे पञ्चतारं च विधर्म _____ । (A.वर्णहीनकम्, B.वर्णवृद्धिकरम्, C.काञ्चनाभासकरम् D. क्षारकरम्)
69. पलाशरुष्कैरण्डबीजैः कंकुष्टमूर्धजैः । प्रतिवाप्य शतवारं निषिञ्चेद् _____ कर्माणि । (A.हेम, B.रजत, C.ताम्र D. कांस्य)
70. गोचिलं (गोपालं) _____ सिञ्चेन्मूत्रेण वै गवाम् । (A.पलाशपुष्परसे, B. गोरसे, C.हरिद्रारसे D. कमलक्वाथे)
71. नवमेन तु _____ हेमं नयति शोभनम् । (A.तारेण, B.हेमेन, C.ताम्रेण D. सुवर्णेन)
72. दशांशं हेमनिर्धान्तं _____ व्यावहारिकम् । (A. कनकं, B.रूप्यं, C.ताम्रं D. कांस्य)
73. शुल्बं _____ पुष्पसन्निभं सञ्जायते । (A.पलाश, B.कुष्माण्डी, C.पद्म D. घृतः)
74. गुञ्जाफलानि _____ दिवसत्रयं स्थापयेद् । (A. गोमूत्रे, B.कमलक्वाथे, C.पलाशपुष्परसे D. गोरसे)
75. संशोधितं _____ हेमतारे नियोजयेत् । (A.रूप्यं, B.कनकं, C.ताम्रं D. कांस्य)

Answer key

1	C	11	A	21	B	31	B	41	A	51	D	61	A	71	A
2	A	12	B	22	A	32	A	42	A	52	A	62	A	72	A
3	B	13	A	23	A	33	D	43	D	53	A	63	D	73	B
4	A	14	A	24	B	34	B	44	A	54	A	64	B	74	A
5	D	15	D	25	C	35	C	45	A	55	D	65	A	75	C
6	A	16	B	26	B	36	B	46	B	56	A	66	A		
7	A	17	A	27	D	37	A	47	A	57	C	67	A		
8	B	18	A	28	A	38	A	48	C	58	A	68	A		
9	B	19	B	29	A	39	A	49	A	59	A	69	A		
10	D	20	A	30	B	40	B	50	A	60	A	70	B		